

« De Oude Dijlearm »

door Y. PORTERS, *Conservator*

Wij zijn thans in het tweede jaar dat het reservaat « Oude Dijlearm » wordt beheerd. Alhoewel wij starten met een betrekkelijk klein geheel — doch zeer waardevol — van amper een paar hektaren, ziet de toekomst er erg rooskleurig uit en hopen wij in het volgende jaarverslag te kunnen uitpakken met een flinke uitbreiding !

Ook werd in 1978 de klasseringsprocedure in gang gezet om dit prachtige natuureservaat samen met een ruime bufferzone een blijvende bescherming te verzekeren. Immers, één mijner grootste zorgen is steeds geweest een natuureservaat uit te bouwen met waarborgen voor een verzekerde toekomst, iets wat in onze scheef gegroeide industriële maatschappij met een drang naar grootschaligheid niet altijd van een leien dakje loopt. Een mentaliteitswijziging zal hier misschien nog net op tijd het ergste kunnen voorkomen, laten wij dit althans hopen !

Nadat dit reservaat als dusdanig werd ingetekend op het definitief gewestplan Mechelen wordt nu op een blijvende bescherming door middel van de klasseringsprocedure afgestuurd. Inderdaad biedt een gewestplan slechts een voorlopige « bescherming », het is slechts tijdelijk en herzienbaar en bovendien kan de overheid steeds, langs een speciale procedure om, de bestemmingsfunctie van een gebied wijzigen ... denken wij maar bij wijze van voorbeeld aan de inplanting van een of ander zuiveringsstation in een natuurgebied..., helaas dit gebeurt nog !

Welnu, zodra naast de bestemming van reservaat op het gewestplan — waar nog geen beleidsnormen bestaan — dit gebied ook nog geklasseerd wordt, staat men in de huidige omstandigheden vrij ver. Immers twee koninklijke besluiten tegelijkertijd wijzigen is onbegonnen werk. Ideaal zal de bescherming echter pas worden als de wet op het natuurbehoud van 8 augustus 1973 ooit de lang verwachte uitvoeringsbesluiten krijgt. Doch in ons geval zal het dan slechts een kleine stap zijn een geklasseerd reservaat als dusdanig te doen erkennen door voormelde wet; misschien iets voor het jaarverslag van 1980 !

Ook dien ik hierbij te vermelden dat wij bij de inzet van de klassering de volle steun genieten van het Mechelse Stadsbestuur dat niets onverlet laat om de

efficiënte bescherming van de Oude Dijlearm als reservaat te activeren, waar wij dan ook onze dank voor betuigen.

Dit jaar werd voor dit reservaat een beheersplan opgemaakt met te verrichten werken op korte, middellange en lange termijn. En er werd reeds heel wat verwezenlijkt, te beginnen met de meeste dringende werken; zo werd een sluikestort opgekuist en werd die plaats daarna opnieuw met een tweetal vrachtwagens aarde in een betere toestand herschapen om er daarna terug riet (*Phragmites communis*), de oorspronkelijke vegetatie aan te planten.

Ook werd reeds een aanvang gemaakt met de heraanplanting van wilgen. Deze interessante boomsoort die vroeger in dit landschap veelvuldig voorkwam is ook hier traag doch zeker aan verdwijning toe. En nochtans, niet alleen is een rij knotwilgen in een landschap een schilderachtige verschijning, elke boom is stuk voor stuk en naar gelang hij ouder wordt, een micro-biotoop op zichzelf. Bovendien is de knotwilg een onmisbare boomsoort voor onze hollenbroeders en uilen, vooral het sympathieke steenuiltje, maakt graag gebruik van de grillige holten die in de stronken voorkomen.

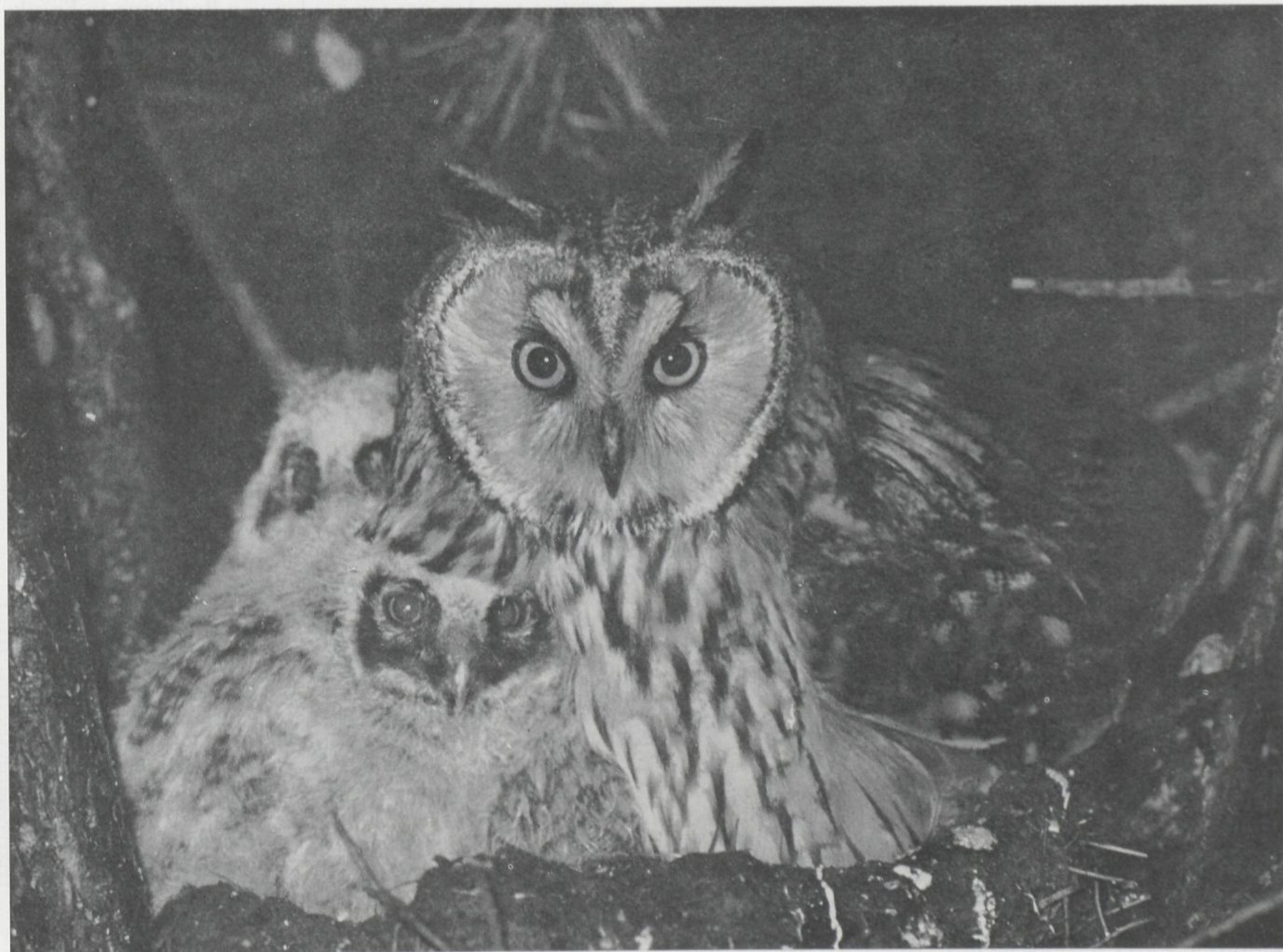
Het planten en kappen van knotwilgen zal dan ook in de toekomst in het reservaat en omgeving worden voortgezet.

Eveneens werd een aanvang gemaakt met het verwaardigen en ophangen van nestkasten en -korven. Zo zal vooral worden getracht de torenvalk (*Falco tinnunculus*) en de steenuil (*Athene noctua*), die zeer regelmatig worden waargenomen, als broedvogels aan te trekken. De uilen zullen in de toekomst onze zeer speciale aandacht krijgen. Immers deze prachtige eigenaardige vogels zijn in een wetland, waar het knaagdierenbestand wel eens uit de hand loop, onmisbaar. Het is trouwens een algemeen verschijnsel dat de uilenpopulatie er nergens rooskleurig voorstaat in het Vlaamse landsgedeelte. Daarom moet alles in het werk worden gesteld om deze soorten terug op peil te brengen. Een eerste stap hiervoor is het aantrekken van uilen in reservaten waar ze veilig zijn en dit kan ondermeer gebeuren door aanbrengen van geschikte

nestgelegenheid. Zo werden enkele speciaal gevlochten korven opgehangen om de ransuil (*Asio otus*) — die niet in nestkasten broedt — te lokken. En ik vermeld met fierheid dat wij in 1978 de gelukkige « bezitters » waren van een nest flinke ransuilen. Naast andere « gewonere » broedvogels, waarop wij echter niet minder fier zijn als Kievit (*Vanellus vanellus*), waterhoen (*Gallinula chloropus*), meerkoet (*Fulica atra*) waren ook de fuutachtigen vertegenwoordigd door een tweetal broedkoppels dodaars (*Tachybaptus ruficollis*). Ook de bergeend (*Tadorna tadorna*) verrastte ons met een broedsel waaruit een vijftal gezonde jongen opgroeiden. Een tweetal koppels kuifeend (*Aythya fuligula*) gelukten erin een twaalftal jongen groot te brengen; ook niet slechts... ! En ... wie weet brengt 1979 ons ook eens niet een nestje sloebenden (*Anas clypeata*) want deze fraaie eendensort vertoefde wekenlang en tot in de maand april op één der vijvers. En als « neusje van de zalm » sluiten wij de reeks met een broedgeval van de ijsvogel (*Alcedo atthis*). Dit juweeltje dat door zijn verenpracht doet

denken aan een tropische verschijning heeft hoogstwaarschijnlijk de laatste hongerwinter niet overleefd. Nog even dit: het valt misschien wel op dat ik niet altijd met zekerheid het juiste aantal jongen of nesten weet op te geven... ik ben nu eenmaal de mening toegedaan dat ik beter een « waarschijnlijk » broedgeval vermeld dan een « zeker » doch nadien verlaten nest. Inderdaad wordt nog menig broedsel verknoeid uit louter nieuwsgierigheid, hoe goed ook bedoeld. Zodra ik vermoed dat er een nest is zal ik die plaats vermijden, dit geduld wordt immers achteraf rijkelijk beloond !

En tot slot nog even een rechtzetting. In het voorgaande jaarverslag stond vermeld dat ooit — en dit lang voor « mijn » tijd — de roerdomp tot de broedvogels heeft behoort. Het ging hier niet over de roerdomp zoals verkeerd vermeld doch over het woudaapje (*Ixobrychus minutus*). Een ernstig artikel vereist exactheid, daarom deze correctie. Zullen wij er ooit in slagen deze kleine reigerachtige terug als broedvogel te mogen begroeten ?

Ransuil (*Asio otus*) met jongen. (Foto Willox)